

BŁGOSŁAWIONY (1566) *part praet pass impf*

błogosławiony a. błogosławion (1519), **bogosławion a. bogosławiony** (46), **błogosłowion a. błogosłowiony** (1); bogosławion(y) *BierEz, HistJóz, BartBydż, BielŻyw, WróbŻoIt* (28), *Mącz* (6); błogosławion(y) : bogosławion(y) *SeklKat* (7 : 1), *HistAl* (1 : 2), *BielKom* (1 : 1), *LubPs* (46 : 1), *BielKron* (32 : 3); błogosławion(y) : błogosłowion(v) *LatHar* (223 : 1).

błogosławiony a. bogosławiony (763), **błogosławion a. bogosławion** (74), b(ł)ogosławiony, błogosłowiony a. b(ł)ogosławion, błogosłowion (729); błogosławion *KromRozm III*; b(ł)ogosławiony : b(ł)ogolawion *OpecŻyw* (54 : 7), *PatKaz II* (6 : 1), *WróbŻoIt* (9 : 10), *RejPs* (13 : 1), *SeklKat* (3 : 1), *MurzHist* (1 : 1), *KromRozm II* (2 : 2), *GliczKsiqż* (3 : 1), *LubPs* (33 : 2), *KrowObr* (23 : 2), *Leop* (23 : 4), *BielKron* (21 : 6), *RejPos* (160 : 6), *BiałKat* (1 : 1), *BudBib* (18 : 7), *BudNT* (9 : 1), *KochPs* (4 : 1), *SkarŻyw* (38 : 4), *ArtKanc* (8 : 2), *GrabowSet* (3 : 2), *LatHar* (77 : 4), *WujNT* (53 : 5), *SiebRozmyśl* (17 : 2).

Dwa pierwsze o oraz a jasne (w tym w a 13 r. błędne znakowanie). W formie niezłożonej przyrostkowe o zawsze jasne, W formie złożonej i w przypadkach zależnych -on- (131), -ón- (9); -ón- OrzQuin (4); -on- : -ón- BiałKat (2 : 5).

comp i sup (21 + 15) -błogosławi(e)ńszy (31), -błogosławi(e)nszy (5); -nszy PatKaz II; -ńszy : -nszy KromRozm III (2 : 3), WujNT (1 : 1). sup nã- (14), n(a)j- (1) PatKaz II.

sg m N błogaslawniony, błogoslawni(e)ńszy, nãbłogoslawni(e)ńszy (460), błogoslawnion (33), skrót: b., błogoslã. (3); (attrib) błogoslawniony (98); (praed) błogoslawniony (347), błogoslawnion (33); -on KromRozm III; -ony :-on WróbŻoIt (7 : 10), SeklKat (2 : 1), MurzHist (1 : 1), GliczKsiqż (2 : 1), LubPs (26 : 2), KrowObr (11 : 1), Leop (15 : 2), BielKron (15 : 2), RejPos (38 : 1), BudBib (11 : 6), KochPs (1 : 1), ArtKanc (5 : 1), GrabowSet (3 : 1), LatHar (43 : 1), WujNT (31 : 1). ◇ G błogoslawnioného, błogoslawni(e)ńszého, nãbłogoslawni(e)ńszého (80), skrót: b. (4); -ého (3), -(e)go (77). ◇ D błogoslawnion(e)mu, nãbłogoslawni(e)ńsz(e)mu (20), skrót: b. (1). ◇ A błogoslawnion(e)go (16), błogoslawniony (13). ◇ I błogoslawnionym, błogoslawni(e)ńszym (41), błogoslawnion(e)m, błogoslawni(e)ńsz(e)m (3); -ym : -(e)m BibRadz (3 : 1), KołakSzczęśl (3 : 1); -(e)m (2), -ęm (1) MurzNT. ◇ L błogoslawnionym (9), błogoslawnionem (1) MurzHist. ◇ V błogoslawniony, nãbłogoslawni(e)ńszy (45). ◇ f N błogoslawnionã, błogoslawni(e)ńszã, nãbłogoslawni(e)ńszã (72), błogoslawniona (34), błogoslawnion(a) (6); (attrib) -ã (32), -a (2), -(a) (3); -a SiebRozmyśl; -ã :-a SkarŻyw (8 : 1); (praed) -ã (36), -a (32), -(a) (3); -ã LubPs, RejAp, RejPosWstaw, StryjKron, SkarKaz; -a KrowObr, BielKron (4), BiałKat, BudNT, ArtKanc; -ã : -a OpecŻyw (2 : 7), Leop (5 : 2), RejPos (9 : 4), BudBib (1 : 1), SkarŻyw (2 : 2), LatHar (4 : 3), WujNT (7 : 4), SiebRozmyśl (1 : 1). ◇ G błogoslawnionėj, n(a)jbłogoslawni(e)ńszėj (88), błogoslawnioné (8) OpecŻyw (7), OpecŻywSandR, skrót: b. (33); -ėj (11), -(e)j (77). ◇ D błogoslawnion(e)j (9) PatKaz II, RejPs, RejPos, RejPosWstaw, SkarŻyw, LatHar (4), błogoslawnioné OpecŻyw (2), skrót: b. (1). ◇ A błogoslawnionã (14). ◇ I błogoslawnionã, błogoslawni(e)ńszã, nãbłogoslawni(e)ńszã (32). ◇ L błogoslawnionėj (5) BiałKat (3), LatHar (2), błogoslawnioné (3) OpecŻyw (2), OpecŻywSandR; -ėj (3), -(e)j (2). ◇ V błogoslawnionã, nãbłogoslawni(e)ńszã (49); -ã (44), -a (2), -(a) (3); -a GrabowSet; -ã :-a SkarŻyw (3 : 1). ◇ n N błogoslawnioné (57), błogoslawniono (2); -é (4), -(e) (53); (attrib) -é (17); (praed) -é (40), -o (2); -é :

-o *RejPs* (1 : 1), *RejPos* (11 : 1). ◇ *G* błogosławionego, błogosławi(e)ńszego (25); -ego (1), -(e)go (24). ◇ *D* błogosławion(e)mu (2). ◇ *A* błogosławioné (18); -é (1), -(e) (17). ◇ *I* błogosławionym (5). ◇ *L* błogosławionym (12). ◇ *V* błogosławion(e), nąbłogosławi(e)ńsz(e) (2). ◇ *pl N m pers* błogosławieni, błogosławi(e)ńszy (207), błogosławięni (6), błogosławióni (1) *BiałKat*; -eni : -ęni *MurzHist* (1 : 1), *MurzNT* (3 : 5); -eni (18), -éni (1), -(e)ni (181); -eni : -éni *OpecŻyw* (14 : 1). *subst m (praed)* błogosławion(e) (18), błogosławiony (1) *KromRozm II*. *f* błogosławioné (15), błogosławiony (1); -é (4), -(e) (11); (*attrib*) -é (1); (*praed*) -é (14), -y (1) *PatKaz II*. *n* błogosławioné, błogosławi(e)ńsz(e) (21); -é (1), -(e) (20). ◇ *G* błogosławionych (26). ◇ *D m* błogosławion(e)m (1) *RejPs*. *f* błogosławionym (1) *RejPos*. ◇ *A m pers* błogosławion(e) (9), błogosławionych (1) *NiemObr*. *subst* błogosławion(e) (6). ◇ *I m* błogosławion(e)mi (13), błogosławionymi (8), błogosławionęmi (1) *MurzNT*; -(e)mi *TarDuch*, *RejPs*, *SeklKat*, *HistAl*, *Leop* (3), *BibRadz*, *BielKron* (2), *RejAp*, *SkarKaz*; -ymi *OpecŻyw* (2), *KromRozm III*, *KrowObr*, *BiałKaz*, *SkarŻyw*, *ReszList*; -(e)mi : -ymi *RejPs* (1 : 1). *n* błogosławionęmi (1) *SiebRozmyśl*. ◇ *L* błogosławionych (4). ◇ *V m pers* błogosławi(e)ni (16). *subst* błogosławion(e) (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. *Obdarzony wyjątkowymi wartościami; szczęśliwy i dobry; beatus BartBydg, Mącz, Calep, Cn; felix Mącz, Calep; beatificus Calep (1128)*: Osiel konia niegdy widział/ Bogosławionym go mnimiał *BierEz L2v; BartBydg 18b; BielŻyw 171; BierRozm 6; HistAl L2, M7*; i przepiecznie wrofkoszách żywą/ a iakoby błogosławięni byli *MurzHist Q4v; KromRozm II d4; BielKom B5v, C2v; GliczKsiqż P6; RejWiz 14; Leop Mal 3/15, Luc 23/29; BibRadz Ez 34/26, Apoc 16/15*; iż komu on winłzował źle/ był złorzeczony/ á komu dobrze/ był błogofławiony. *BielKron 42*; błogofławiony Máchometh kthory przyiał do fiebie człowieká thákiego. *BielKron 457v, 53 [2 r.], 81v, 112, 248v, 261v; KwiatKsiqż F3; Foelix, Szczęśliwy Fortunny*. Item Bogosławiony wdzięczny/ potemny. *Mącz 133a, 23d [2 r.], 273a; OrzQuin Q3v; RejAp 134*; nád tho/ dáli iákieś vpominki swoie/ ktoremi miał by łobie wiele pomocz człowiek/ do życia błogofławionego. *GórnDworz G3, F7v, Gg4v, Mm6; RejPos 100, 106, 146v [2 r.]; KuczbKat 139; RejZwierc B2, 84v, 138v [4 r.], 141; BielSpr 75v*; A tefz ná świecie nigdy/ ták fortunnego nie było áby miał być/ że wńzech łtron błogofławiony/ á niemiał wczuć kiedy/ przeciwney fortuny. *BiałKaz H4; SkarŻyw 143; ReszList 180; Calep 126a, b, 412b*; Błogofławieńłzą rzeczą dáć niłz wźiąć *KołakCath C3v; KołakSzczęśl A4v, C3v, C4 [2 r.]; y co czyni człowieka prawdźiwie nietylko bogátym/ ále y błogofławionym WysKaz 4, 7, 26, 45, 46; SiebRozmyśl M2; GosłCast 56*.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony na wszem, ze wszech stron (2).

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławiony człowiek chrześcijański itp. (13); w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych lub podmiotowych, np. błogosławiony człowiek, który mądrość najdzie itp. (21); z trybem rozkazującym, np. bądź błogosławiony itp. (2).

Wyrażenia: »dzień błogosławiony« (4):KochPs 60, 178; Dzień to błogofławiony/ Kiedym ia wálzym sídłem vpleciony. KochPieś 53; GrochKal 28.

»żywot błogosławiony; błogosławiony żywot« (6 : 4): *BielKron* 260v; A któż błogosławieńszego á f'pokoyneyfzszego żywothá vzyć może nád człowieká takiego? *RejZwierc* 56v, 13, 74, 131, 132, 256v; *SkarŻyw* 13; Cnotá lámá/ żywot błogosławiony czyni. *KołakSzczęśl* C3v; *WujNT* 699.

Szeregi: »dobry i błogosławiony« (2): *BudBib Eccli* 49/12; Stan wdowi lep'fzy ieft y błogosławieńszy, á niżli małżenski. *WujNT* 594 *marg*.

»błogosławiony i fortunny«: Błogosławiony człowiek/ y fortunny żywie/ Który ma vfność w pánu prawdziwie *KochPs* 59.

»szczęśliwy, (a, abo, i) błogosławiony; błogosławiony, (a, i) szczęśliwy (szczęsny)« (5 : 4): *OpecŻyw* 136v; *MurzHist* F4; każde Krolestwo błogosławione/ á f'zczęśliwe bywa. *OrzRozm* A2v; *BielKron* 259v; *Mącz* 202b; *RejPos* 265; *KochPs* 178; *GórnRozm* L2v; O dniu f'zczęśliwy y błogosławiony/ Gdy tá nowiná zábrzmi ná wfze f'trony *GrochKal* 28.

a. *Wyróżniony przez Boga, szczęśliwy dzięki łasce bożej (1038)* : Blogoflawiona bądź ty przez którą blogoflawieństwo rodzaju mému ieft obietzáno. *OpecŻyw* 184v; Blogoflawiony ktory cirpi puku'fy [!] bo gdy dofwiatczon będzie/ wezmie koronę żywota *OpecŻyw* 188, 3, 11, 20v, 37, 42 [9 r.] (24); *PatKaz I* 8, 8v; O blogoflawiony zyuoth twoy myla f'zwyąta anno ktory nofzyl y porodzył czyftą panną Maryą *PatKaz II* 83, 83 [2 r.], 86v; *PatKaz III* 100v, 107, 144v; bądź pozdrowyon bogoflawiony od boga wyfokýego *HistJóz* B4v; *TarDuch* B5; Bogoflawieni f'ą ktorim grzechy f'ą odpufzczony á ktorich winy f'ą zakrite. *WróbŻółt* 31/1; Oto tak będzie bogoflawion człowiek kthory fie boi pana boga. *WróbŻółt* 127/4, 1/1, K5v, 31/2, N8, 40/2 (19); á będę oczekáwał náwfsem miłofierdzia twego/ ktore ieft włafnie przyfluffáiące f'więtemu ymieniowi twemu wfsem błogosławionem požádliwemu. *RejPs* 78v; Aták niechay miły pánie będzie błogosławiono od ciebye zebránie to *RejPs* 191, 48, 60v, 105v, 139v, 156v (12); *SeklKat* Cv, E3v, G4, G4v, L, L4v; *HistAl* K5; wy ktorzy wftanie błogosławionem ieftecie/ za łatwią to rzecz pokładacie i rozumiecie/ żeby człowiek mógł się podnieść vfanie^m wBoga kiedy iedno chce *MurzHist* P2v, G4, I; Błogosławieni ieftecie vbodzy Bo wafze ieft krolestwo boże *MurzNT Luc* 6/20, k. 81 [3 r.], *Luc* 6/21 [2 r.], 22, 7/23, 10/23 (13); Tákże y Abrámowi obyecał plemye álbo náśyenyne/ przez ktore błogosławiony myály być wfyf'tki narody żyemye *KromRozm II* i3, o4, f; *KromRozm III* N2v; *GliczKsiąż* C, C3, C7v, I3 [2 r.]; Prac rąk twych będziefz pożywał tu czáfu káždego/ A będziefz błogosławionym od Bogá możnego/ Y będziec fie dobrze dzyáło zá żywotá twego. *LubPs* cc6v, B [2 r.], C3v *marg*, H *marg*, H3v, I (22); *KrowObr* 34v, 82v, 86v, 149v, 151v [2 r.] (15); Ale wáfle oczy błogosławiono że widzą y wfy wáfle że flyf'fą. *Leop Matth* 13/16, *A3v, *Gen* 26/4, *Iudic* 5/24 [2 r.], *Ruth* 3/10, 1.*Par* 17/27 (38); *BibRadz Gen* 14/19, 24/31, *Num* 22/12, 1.*Reg* 15/13, 1.*Par* 17/27 (12); *Goski* 12v; *BielKron* 11v, 13, 13v, 14v, 36 (12); *GrzegRóżn* M2; Bo kto iuż ieft v Páná tego błogosławionym/ iuż nie máfz tego áni ná ziemi áni ná niebie czegoby mu doftawác nie miáło. *RejAp* 193v, BB5, 4, 5, 5v, 22 (17); *GórnDworz* Mm5; O błogosławiona'fz to látoro'f/ ktora wyrofcie s tey ták f'więtey á doftoyney má'fice *RejPos* 61; O błogosławionefz tho towarzýstwo/ á f'zczęśliwy to przybytek/ gdzie to f'więte Boftwo vczyni wdzięczne miefzkánie f'obie. *RejPos* 64, 8 [3 r.], 10, 13v, 37 [2 r.], 40v (89); Abowiem błogosławioni miłofierni: óni miłofierdzie otrzymáią *BiałKat* 213v, 231; *GrzegŚm* 55; *RejZwierc* 139 [2 r.], 139v, 140 [2 r.], 140v, 141, 141v [2 r.] (14); *BudBib* b2, *Gen* 12/3, *Num* 22/6, 12, *Deut* 33/20

(14); *BiałKaz* F3; *BudNT Luc* 1/38; *CzechRozm* 44v, 45, 66, 75, 132v, 168, 179; *ModrzBaz* 37, 67, 124v; *Oczko* 1; Błogosławieni ią którzy w Chryśtuła wierzą/ y cierpią zá imię iego. *SkarŻyw* 126, 28, 83, 102, 112 [2 r.], 120 (17); *MWilKHist* I3; *StryjKron* 125; *CzechEp* 43; *WerKaz* 293; *ArtKanc* A3v, K, K2v, K8, L9v, N13, N19v, P19v; *GrabowSet* D2, E3v, Q3, V4; Szczęśliwy żywot/ który ciebie/ Pánie Iezu/ nośił: y błogosławione pierśi którymiś ty był karmiony. *LatHar* 530, +10v, 7, 51, 52 [2 r.], 88 (24); *KołakSzczęśl* B2 [9 r.], B2v, B3, B3v [5 r.], B4 [2 r.] (22); Błogosławionás ty między niewiáftami *WujNT Luc* 1/42; Błogosławiony żywot który cię nośił/ y pierśi ktoeś słał. *WujNT Luc* 11/27, *przedm* 28, *Matth* 5/3, 4, 5, 6 (63); *WysKaz* 5, 25; O błogosławionażeś ty/ coś wwierzyłá *SiebRozmyśl* F4; Błogosławiony niech będzie od Páná *SkarKaz* 387a, *przedm* 4 [2 r.], s. 83b, 159b, 209b [3 r.], 314a (15).

Tłumaczenie etymologii greckiego i łacińskiego imienia Makary i Benedykt (2): którzy prawdziwie Mákarámi/ to ieft błogosławionymi byli. *SkarŻyw* 34; *BE*nedit (to ieft Błogosławiony) imieniem y iálfką/ był wielebnego żywotá małż/ od łamey młodości ferce łtáre máiący. *SkarŻyw* 248.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony na wszem, na wieki (2), *od Boga* (3), *od Pana* (3).

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławieni czystego serca itp. (243); *w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych lub podmiotowych, np. błogosławieni, którzy płaczą itp.* (250); *z trybem rozkazującym, np. niechaj będzie błogosławiona itp.* (7).

Wyrażenia: »błogosławieństwem błogosławiony«: PRáwem błogosławieńftwem to ieft błogosławiony człek/ który nofi boiazń bożą przed oczymá łwemi *RejPs* 167.

»błogosławiony boży«: Owce błogosławieni Boży. *WujNT* Aaaaaa3.

»błogosławiony pański« (4): *Leop Is* 65/23; *BibRadz Is* 65/23; *BudBib* b2; Poydziełz fortunnie/ ô błogosławiony Páńłki/ przed óltarz Bogu poświęcony *GrochKal* 26.

Szeregi: »błogosławiony a godny«: Przeto ią Pan z iálfki łwoiey á s przeźrzenia łwego raczył wczynić być błogosławioną á godną mátką ciálu łwoiemu łwíętemu. *RejPos* 304v.

»szczęśliwy (szczęśny), (a, i) błogosławiony; błogosławiony a (albo, i) szczęśliwy« (5 : 4): Tatz ieft ona łłczęńná a błogosławioná *OpecŻyw* 183v; *KrowObr* 152v; *LubPs* ff2 marg; *BibRadz Ps* 143/15; *RejPos* 343v; kto łię do Bogá przybliża/ zacnieyłzym/ błogosławieńłzem/ y łłczęśliwłzym łię náyduie. *KołakSzczęśl* A2, A4v, C4v; *WysKaz* 44.

»wdzięczny a błogosławiony« (2): áboć zołtác wdzięczną á błogosławioną iátoroślá v Páná łwoiego/ áboć zołtác złem á płonym winem/ ktore ma być wycięto á wrzucono do ognia wiecznego. *RejPos* 61v, 346v.

α. *Czcigodny, chwalebny, łwíęty; benedictus Mącz* (446) : O modlitwie błogosławioné dziewice Marié gdy iey kázano Iozeffa poiątz. *OpecŻyw* 6; Ale dlá tego ią chciál opułcitz/ iże z iey obliczá błogosławioné⁸⁰ promienie iáfné iako z łłońtza wychodziły *OpecŻyw* 13v, 3v, 5, 6, 6v, 7v [2 r.] (41); *OpecŻywSandR* 6; *PatKaz II* 55, 57, 79v, 84 [2 r.]; *PatKaz III* 116, 147, 148v; Yáko łam rzekł błogosławyonemu ápołtołowi *KromRozm III* N5v, N6 [2 r.], P3v; *LubPs* H3; Zbaw nas włzechmogący Boże/ dla przytżyny Błogosławioney Bożey rodzićielki dziewice Máryey ze włzyłftkimi łwíętymi.

KrowObr 161v, 153, 155v, 158; niechay będą błogosławieni wżycy Aniołowie twoi *BibRadz Tob* 11/11, I 2v, *Gen* 27/33; ále poſpólitý lud iada ryby/ ptaki/ wołow áni krow nie iadaia/ zowá ie błogosławionemi *BielKron* 453v, 14v, 142v; *Mącz* 87a; mamy przy łobie ná wieży [...] błogosławiony Ołtarz/ Wiareę całą *OrzQuin* L4v, Q; *RejAp* 51v, 61, 90; *HistRzym* 87; á łtaray fie ábyś fie słał wdzięczną látoroſłá błogosławionego łzczepu tego *RejPos* 61v; Pátrzayże teź á pomyłł łobie w iákim łmętku á vdręczeniu była oná błogosławiona mátká iego *RejPos* 105v, 2, 10, 14, 29v, 55 [2 r.] (30); *BiałKat* 241; *RejPosWstaw* [21²], 22, [41⁴], [110³] [2 r.], [143²]; *BudBib Deut* 33/24, *Tob* 11/11; Dla tego z łtolicá náłzá błogosławioná Apoſtołłká [...] rad bych áby ſwiątobliwość wáłzá práwym fie łercem y myłłá łpoiká etc. *SkarJedn* 120, 66; Błogosławione to hiłtorye tych łlawnych/ czártá/ ſwiátá/ ciáłá/ y grzechu woioownikow. *SkarŻyw* A3v; Toć połyła błogosławiona pánienká S. Dorotá *SkarŻyw* 126; Ták łkończyli błogosławieni męczennicy *SkarŻyw* 147, 82, 111, 120, 143, 173 [2 r.] (20); *MWilkHist* G; *NiemObr* 121; *WerGośc* 216; *WerKaz* 293; *GrabowSet* V3v; Zwiáłtowanie B. Pánný Máryey *LatHar* ++2; bo od tego czáłu błogosławioná mię názywác będą wżycy narodowie. *LatHar* 65; y błogosławieni Seráphinowie łpołączną rádością zgodnie cię wyłławiáią. *LatHar* 94; Modłcie fie zá námi błogosławione dzievice N. yN. *LatHar* 456; O Nabłogosławieńłze mieſłkánie nawyźłzego miáłtá niebiełkiego Hieruzálem *LatHar* 594, +12, ++v, ++2v, ++4, ++4v (90); iz nabłogosławieńłzemu/y wżytkich Apoſtołow kſiáżęćiu Piotrowi/ głólem Páńłkim zlecon iełt rząd y przełóżeńłtwo ábo przodkowánie koſćiołá wżytkie⁸⁰ *WujNT* 390, *przedm* 27, s. 67, *Luc* 1/48, s. 194 [2 r.], 195 (15); *SarnStat* 258, 259, 370; O Naſwięłtza dziewico/ błogosławiona porodźicielko páná náłzého Iezulá Kryłtułá *SiebRozmyśl* G2; O błogosławionáłz to mátká táká była/ Którá iuż oto z łynem wefeli fie w niebie *SiebRozmyśl* L, Fv, F2, G3 [2 r.], G3v [2 r.], G4v (21); *SkarKaz* 581a, 606b; O błogosławiony miłóſniku bráćiey twoiey. Nie rułżyłó cię ono złoto/ y dobre mienie *SkarKazSej* 668a; Iákoź cię názwác nie mam być błogosławionym/ Oycze drogi? gdyś iełt tym od Bogá vczczonym? *SapEpit* A4v.

W połączeniu z imieniem (137) [*przed imieniem* (128); *po imieniu* (9)]: *OpecŻyw* 104; *OpecŻywSandR nlb* 2; błogoflauyony łymeonye o náłczáłznyeyłze twoye bylo załzlepyeny *PatKaz II* 61v, 64 [2 r.], 64v, 65v, 79; *PatKaz III* 128v, 135; *KromRozm I* K [2 r.]; á nabłogosławyeńłłý Pyotr kłyażę ápoſtołłkyego rzádu yuż był náuczyl łudźye *KromRozm III* N7v, N6v, N8 [2 r.], N8v [2 r.], P3v [2 r.], Qv [2 r.]; iáko dobrej pámięći Kárzeł óciec/ y teź Pipinus Wuý náłz/ Błogosławione^{mv} Stzepanowi przed tym dawno dał *KrowObr* 31; I nálezi Błogosławionego Fránciłłká *KrowObr* 144v; Day Boże ábyłmy mocá Bárbáry blogoſławioney/ ku otrzymániu grzechow odpullłtzenia/ byli rzádeni. *KrowObr* 171, 18 [2 r.], 27, 30v, 31, 36 (31); *SarnUzn* G; *RejAp* 196v; *HistRzym* 38v; Y dla tego to tu łobie przypominamy ná dzyeń tego Apoſtołá ſwiętego Bárlłomieiá błogosławionego *RejPos* 319, 10, 11, 11v, 14, 29v (12); *RejPos Rozpr* b4, c3v; *RejPosWstaw* [21²], [21²]v [2 r.], 22, [143³]v, [143]; *SkarJedn* D3v, 318; TEn Błogosławiony Ian Iáłmuźnik/ bárzo wielkie kochánie w tym miáł/ gdy iákie ſwiętych przykłády y powieſci łłyłzáł/ ábo czytał *SkarŻyw* 97, 125, 126, 159, 185, 277 [2 r.] (14); *ReszPrz* 31; *ArtKanc* I18v; O Pánie Boże/ kotoryá błogosławioná Annę obrał łobie zá mátkę rodźicielki twoiey/ rácz to nam dáć przez załługi mátki *LatHar* 465; PAnie BOże/ kotoryś raczył Koſćioł twoy ná wykłáđ piłmá S. bárzo znácznym Doktorem błogosławionym Hieronymem

opátrzyć *LatHar* 451; Y iákoś wyfwbodził błogofławioną Teklę Pánnę y Męczenniczkę twoię ze trzech okrutnych mąk *LatHar* 656, +6v, ++4, 50, 84 [2 r.], 85 [3 r.] (41); *SarnStat* 1107; *SkarKazSej* 668b.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony (-a) apostoł (16), biskup, Bogarodzicielka, dziewica (52), matka (11), matuchna, męczennik (13), opat, pani, panienka (2), Panną (Maryja) (112), prorok (2), starzec (8); błogosławiony nad(e) wszytki (2). W charakterystycznej konstrukcji: z trybem rozkazującym: niechaj będą błogosławieni wszyscy aniołowie (2).

*Wyrażenia: peryfr. »duch błogosławiony« = anioł (7): ábowim duchowye oni błogoflawyeni álbo ányeli w nyebye/ ípráwuýący fye łáfką bożą/ yednoftáynye á nyeodmyennye dżyerzą fye porządku y práwá z początku im włánego *KromRozm III* A8v; Powagá duchow błogofławionych *RejAp* Ee4v, 118, 123v, 159v, 168, 191v.*

»błogosławiona pamięć«: Widżimy tedy w tych/ którzy w błogofławionéy pámięci v nas łą *BiałKat* 153v.

*Zestawienia: »kamień bogosławiony« = kamień filozoficzny: Drudzy zálie chytrzeyfzy chcą dokázác rozumem swoim niepodobney rzeczy/ to iest/ kámień Filozowfki (iáko oni zowá bogofławiony) fłóżyć ze czterzech żywiołów miernych *BielKron* 26.*

»(zakon) Błogosławionej (Panny) Maryjej« = *zakon krzyżacki* (5): MY Brát Páweł z Ruzdorffu/ Błogofławionéy Pánný Máriiéy domu Niemieckiego Ierolimfkiego Miłtrz wielki *SarnStat* 1085; BRát Páweł z Ruzdorffu Zakonu błogofławionéy Pánný Máriiéy domu Niemieckiego Ierolimfkiego Miłtrz wielki *SarnStat* 1120, 1068, 1107, 1123.

*Szeregi: »błogosławiony i chwalebny; chwalebny i błogosławiony« (2 : 1): ále od niebefpietności wżyfłtkich/ wybaw nas pánnó chwalebna y błogofławiona. *KrowObr* 160v; *SarnStat* 4, 1067.*

»błogosławiony a dostojny«: A ták ten błogofławiony á doftoyny Ian s. ktory był z dawná przez Proroki przeýrzan y opowiedzian/ iż fie miał zyáwić pirwey á vprzedzić Páná náfzego *RejPos* 11v.

»błogosławiony, (i, albo) poświęcony; poświęcony i błogosławiony« (4 : 1): A chcefz być błogofławioną/ poświęconą/ y Kryfthufowi nawyflfzego Krolá Synowi poflubioną? *KrowObr* 148, 104, 147v; który ná prófby y modlitwy náfzéz/ przy błogofławionéy álbo poświęconéy wodżie iest bytnością fwmią *BiałKat* 241; *SkarKaz* 157a.

»święty a (i) błogosławiony; błogosławiony, (i) święty« (14 : 4) buóg ocietz chtzátz iey przed wflfytkiémi fwiętými anioły ij blogoflawionymi czéftz vczynitz/ rzékł *OpecŻyw* 179, 179; *PatKaz II* 62v, 64v, 68v; miánuiemy fie być álbo fobie thy tytuły przywłáfczamy náfwiétfzy/ nabłogofławieńfzy/ namiłościwflzy/ naiáfnieyflzy. *RejAp* 38v, 38v, 53v, 129v, 167v, 168, 177; *GórnDworz* Yv; *RejPos* 121, 148, 164, 232; *WujNT Apoc* 20/6.

»błogosławiony i (a) wielebny« (5): BŁogofławioney y wielebney/ wiekuiłtey Pánný Máryey przyczyná niechay nas/ Pánie/ obroni *LatHar* 413, 87, 101, 106, 635.

»błogosławiony i wybrany; wybrany i błogosławiony« (1 : 1): Dziewiątą gwiazdę wflfytcy blogoflawienij ij wybránij boży w iéy koronę fpiéwawaiątz [!] włóżyli *OpecŻyw* 181, 185.

β. *Zbawiony po śmierci* (56) : abys w dzień łádný był bezpieczny z blogoflawionymi. *OpecŻyw* [192]; *WróbŻółt* R3v; *RejFóz* B4; *SeklKat* M; Is on przes fwa mękę fwiethą Dulfé thę zdawna

przeklętha, Ciałem Panfkiem odnowioną Vczynyl błogosławioną. *RejKup* m6v, *RejKupSekl* a8; duże błogosławioné nie tak łzły prosto donieba do pana Chrystufa iako potem łzedł łotr *MurzNT* 199 marg; *LubPs* Kv; Przeklęthego nietzyny błogosławionym/ ále go więcey tzyni przeklętym *KrowObr* 43v; Wybaw nas s pieklá/ y vtzyń błogosławione wniebie. *KrowObr* 171v, 44, 168, 174, 217; *Leop Tob* 13/17, *Eccli* 34/17, *Is* 65/16; *BibRadz* I 7, *Is* 65/16, *Ier* 17 arg, *Matth* 25/34; *RejAp* CC3, 123, 123v; *RejPos* 85, 150v; *GrzegŚm* 11, 14; *KuczbKat* 95, 390; *RejPosWstaw* 22v, [143]v; *BiałKaz* D3, F3v; Bo kto iedno ná onę wieczną błogosławionych łtolicę pilnie łerdecznemi oczymá weyrzy *ModrzBaz* 8, 109; *NiemObr* 72; *GrabowSet* M3v; *LatHar* 597, 645; Kácerłcy męczennicy nie błogosławieni. *WujNT* Zzzzzv, 20 [2 r.], *Matth* 25/34, s. 108 [2 r.], 293, *Apoc* 14/13; Oto błogosławieni w Niebie czcá imię Pána Iezufowe. *WysKaz* 35; Iedno niebo/ iedno łzczęście błogosławionych *SkarKaz* 549a, 4b, 5a, 6b.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiona dusza (3); błogosławiony na wieki (wieczne) (2), w Bogu (2), w niebie (3), w Panu.

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławieni umarli itp. (7); w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych lub podmiotowych, np. są błogosławieni, którzy w stałości Pańskiej schodzą z tego świata itp. (10).

*Wyrażenie: »żywot błogosławiony« (3): RejPosWstaw [21³]; ábyście ząwždy łáfkę Páńfką znác/ á potym żywotá błogosławionego dołtác mogli *KarnNap* G; *ModrzBaz* 37.*

*γ. O ciele ludzkim przed popelnieniem grzechu pierwородnego: czysty, nieskalany (1) : á w tym łie łtary zakon náyduie/ ktory ząwždy z grzechem iełt/ bo go żadny wypełnić nie może/ gdyż go Adam w Ráiu będąc máiąc ciáło błogosławione/ wypełnić nie mógł: á což my dziś w tym grubym ciele zaráżonym grzechem mamy iemu dofyć czynić. *BielKron* 2.*

2. Czczony, wielbiony (o Bogu i sprawach z nim związanych) (438) : ti łam myli panye [...] bądz obrońcą mim ktori yeś blogołlawyoni na wyeky wyekow. Amen. *BierRaj* 17v; Potym Iézus blogołlawiony połłedł do Galileyłkié ziemie *OpecŻyw* 39; Ale bądz iuż blogołlawioné ijmię twé łwięte nawieki *OpecŻyw* 166, 12, 12v, 23v, 36, 41 (26); *PatKaz I* 18; *PatKaz II* 38, 38v, 57, 64v; *PatKaz III* 90v, 107; Bądz imię boże bogołlawione *WróbŻołt* 112/2, B, 40/14, 67/20, 36, 88/53, 118/12, nn6; *RejPs* 27, 38, 65, 78, 119 (8); *SeklKat* Cv; *KromRozm I* I3; *MurzNT Luc* 19/38; A ták ten łwięty Krol práwie nam tu przed oczy náłze połožyl iáko cel/ tego błogosławionego mężá Pána á zbáwicielá náłzego *LubPs* B, B, D, G3v, H2v, L3 (22); gdziełz tu iuż będzie ono plęmię błogosławione Pan Kryłtus Syn Boży/ Abráhánowi/ y inłzym łwięty m obiecány. *KrowObr* 82v; O łwiátłóci nabłogosławieniłza nápełni łercá wnątrznóci. *KrowObr* 176v, B4v, 151v, 216, 227v; *RejWiz* A4; Błogosławiona chwałá Páńfka *Leop Ez* 3/12, *Tob* 3/23, *Ps* 27/6, 66/20, *Dan* 3/26, 1.*Tim* 1/11; Błogosławione Krolełtwo ktore przyłzłó w imię Páńfkie *BibRadz Mar* 11/10; Y tyżeł iełt on Kryłtus Syn Błogosławionego? *BibRadz Mar* 14/61, I 6v [2 r.], *Gen* 9/26, 24/27, 1.*Esdr* 7/27, 1.*Reg* 25/39 (24); *Goski* A7v; *BielKron* 32, 253v, 356; dawłzy obietnice o nafieniu błogosławionym/ to iełt/ o Synu łwoim Iezufie Kryłtulie *GrzegRóżn* E2v, D2, Lv; *OrzQuin* O3v; *Prot* C2; *RejAp* 42; *HistRzym* 6v; y iákye hoyne obietnice nam łá zá to vtwordzone/ ktorzy będziemy łłuchác tych błogosławionych łłow á náuk iego *RejPos* 63; Thu pátrż błogosławioney łáłki Pána tego *RejPos* 120v;

á vniżał kędy mógł każdą myśl swoię przed Pánem swoim/ iefliże chce być powyższonym v stołu
iego świętego w onym błogosławionym kroleństwie iego. *RejPos* 227v; á imię iego zawżdy y ze
złego y z dobrego przypadku twego/ niechay będzie v ciebye błogosławiono. *RejPos* 265; iż go
zá stoły fwemi błogosławionemi/ to iest/ przy społecznosci onego Bołtwá swego świętego/ á w
opatrności iego/ poradzić obiecuie *RejPos* 345, 1v, 3v, 4, 15, 19 [2 r.] (118); *RejPosWiecz*³ 98v, 99v;
á tho przez załugę y mękę błogosławioného owocu Panny nacyftłzey Máryey Pána nálezgo Iezulá
Chrystulá/ Bogá y człowieka prawdziwe⁸⁰ *BiałKat* 231, a4, d2; *RejZwierc* [28³]v, 266; *WujJudConf*
72; *RejPosWstaw* 21v, [21³] [2 r.], 42; *BudBib* 1.Par 16/36, 1.Esdr 7/27, Ps 28/6, 67/35 [36], *Zach*
11/5 (10); *BudNT* b8v, c, *Matth* 23/39, *Luc* 1/38, 13/35 (10); *CzechRozm* 10, 27, 44, 47, 47v (13);
SkarJedn 313; *KochPs* 43, 149; y chwałę błogosławioną Troycę ná wiek wiekom Amen. *SkarŻyw*
147, 100, 259, 393, 409, 441 (9); *CzechEp* 124, 319, 427; *KochMRot* B2; *ReszPrz* 113; *ReszList*
180, 182; *ArtKanc* A14, D18v, I6, K13; O światłości nabłogosławieńsza/ ráczyże oświecić serce moje
LatHar 34, 5, 7, 20, 24, 45 [2 r.] (62); błogosławiony który idzie w imię Pánkie *WujNT Matth* 21/9,
przedm 6, s. 89, *Matth* 23/39, *Mar* 11/9, 10 (25); *SkarKaz* 2b, 6a, 421b, 609b.

W charakterystycznych połączeniach: błogosławiony(-a, -e) Bog (54), bostwo (3), chwała (pańska)
(3), (święte) imię (Boga, boże, pańskie) (33), Jehowa (5), Jezus (30), narodzenie, nasienie (13), Pan
(Bog) (98), Syn (Boga, boży) (16), Trojca (Święta) (5), Zbawiciel (9), zmartwychwstanie; błogosławiony
nad(e) wszystko(-im) (8), na duszy i na ciele, na wieki (wieczne, wiekom, wiekow) (52), na wszem, we
wszech sprawach, (wiekom) wiecznie (8).

W charakterystycznych konstrukcjach: w funkcji orzecznika bez łącznika, np. błogosławion owoc
żywota twego, Jezus itp. (89); w zdaniach lub równoważnikach nadrzędnych do zdań przydawkowych
lub podmiotowych, np. błogosławiony, który przyszedł w imię boże itp. (69); z trybem rozkazującym,
np. błogosławion bądź Pan Bog itp. (30).

Szeregi: »błogosławiony, (i) chwalebny (i powyższony); chwalebny, błogosławiony« (3 : 1): *BierRaj*
22; Ien ies błogosławiony/ chwalebny y powyższony na wiek wiekow. *TarDuch* A2; *WujJudConf* 19;
ArtKanc I7v.

»błogosławiony i możny; możny a błogosławiony« (1 : 1): Co to żadnemu inemu ftworzeniu nie
należy/ iedno łámemu możnemu á błogosławionemu Bołtwu. *RejPos* 150; *WujNT* 1.Tim 6/15.

»święty a (i) błogosławiony; błogosławiony a święty« (22 : 3): *RejAp* 174; Abowiem rozumie iż ci
zgromádzeni máią być do onego świętego á błogosławionego gumná wiecznych rokkołzy/ to iest do
kroleństwa Pánkiego *RejPos* 52v; A połtaw tákież przed oczy duże swoiey tę świętą á błogosławioną
ofiárę Pána swego *RejPos* 105v; áż wwierzył onym świętym á błogosławionym obietnicam Pána
swoiego *RejPos* 179v, 17, 83v, 125, 167v, 168v (23); *RejZwierc* 11.

»wdzięczny a błogosławiony« (3): iż łie łam obráca do niey zmiłofierdzyem twoim/ iż łie iey ozywa
onym wdzyęcznym á błogosławionym głósem swoim/ mówiac do niey *RejPos* 168v, 188v, 263.

»błogosławiony a wielmożny«: y w Ewanyeliach vfty fwemi/ znáki á podobieństwa thego
błogosławionego á wielmożnego przyšcia swego/ ná wielu mieyfcach przepowiedác raczył. *RejPos* 5v.

»wszechmogący a błogosławiony«: o błogosławioniesz tho było dobrodzyeystwo twoie náłz
włzechmogący á błogosławiony Pánie *RejPos* 337v.

Synonimy: 1.a.a. chwalebny, dostojny, święty, wielebny; 2. chwalon, wszechmogący.

Cf **BŁGOSŁAWIĆ, BŁGOSŁAWNY, BŁOŻEN**

ZZa